

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/52/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6221200587
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6221200587.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a sudcov Mgr. Martina Štubniaka a JUDr. Vladimíra Šalamúna (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., Prievozská 2, 821 09 Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 357 24 803, zastúpeného AK Remedium Legal, s. r. o., Prievozská 2, 821 09 Bratislava – mestská časť Ružinov, proti žalovanému 1/ A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. X, XXX XX D. B., zastúpeného Centrom právnej pomoci, kancelária Banská Bystrica, Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica, a 2/ A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XXX/X, F. XXX XX, o zaplatenie 3.000,00 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 12C/15/2021 zo dňa 16. marca 2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu v prvom, treťom, štvrtom a piatom výroku **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalobca je **p o v i n n ý** zaplatiť žalovanému 1/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.
- III. Žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Veľký Krtíš, od 01. 06. 2023 Okresný súd Lučenec, pracovisko Veľký Krtíš (ďalej aj len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) žalobu proti žalovanému 1/ zamietol (prvý výrok), žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 112,82 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 112,82 € od 01. 04. 2021 až do zaplatenia, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok), vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol (tretí výrok), žalovanému 1/ proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (štvrtý výrok) a žalovanému 2/ proti žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania (piaty výrok).

1.1 V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa podanou domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 3.000,00 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.000,00 € od 01. 04. 2021 až do zaplatenia a náhrady trov konania s tým, že splnením povinnosti plnenia žalovaného 1/ v rozsahu tohto plnenia zaniká povinnosť plnenia žalovaného 2/ a splnením povinnosti plnenia žalovaného 2/ zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia žalovaného 1/. Žalobu žalobca odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04. 09. 2020 a Doplnujúcej zmluvy k postúpeniu pohľadávok č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 04. 09. 2020 uzatvorenej medzi postupcom Československá obchodná banka, a. s., so sídlom: Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, a žalobcom, postúpil postupca na žalobcu pohľadávku voči žalovaným. Na základe žiadosti žalovaného 1/ zo dňa 16. 06. 2014 došlo dňa 16. 06. 2014 medzi postupcom a žalovaným 1/ k uzatvoreniu zmluvy o úvere, na základe Oznámenia a o poskytnutí úveru k ČSOB Kreditnej karte k žiadosti reg. č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva o úvere“). Predmetom Zmluvy o úvere bolo

poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 3.000,00 € postupcom žalovanému 1/ na účet podľa tejto zmluvy. Na základe rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 15. 06. 2020, sp. zn. 3T/21/2020 sa žalovaný 2/ dopustil trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1 a nasl. Trestného zákona. Zároveň je z predmetného rozsudku podľa žalobcu zrejmé, že v zmluve je síce ako dlžník uvedený žalovaný 1/, avšak sa jednalo o úmyselný trestný čin zo strany žalovaného 2/ s úmyslom obohatenia sa tým, že uviedol postupcu aj žalovaného 1/ do omylu. Predmetné finančné prostriedky vo výške 3.000,00 € si v konečnom dôsledku ponechal žalovaný 2/, čím spôsobil postupcovi škodu v rozsahu ním poskytnutého plnenia. Napriek tomu, že v predmetnom trestnom rozsudku je ako poškodený označený žalovaný 1/, reálne nebudlo v dôsledku spáchania trestného činu žalovanému 1/ ani jediné euro, pričom žalovaný 2/ bol podľa obsahu predmetného rozsudku povinný žalovanému 1/ nahradiť škodu v rozsahu poskytnutého úveru, t. j. v sume vo výške 3.000,00 €. Poškodeným v tejto veci je výlučne veriteľ - žalobca, na ktorého prešli všetky práva a povinnosti na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 04. 09. 2020. Na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3.000,00 € sú tak pasívne vecne legitimovanými obaja žalovaní formou samostatného spoločenstva. Podľa žalobcu celkom jednoznačne došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného 2/ v dôsledku podvodu (resp. spôsobeniu škody v dôsledku spáchania trestného činu), ktorý spôsobil postupcovi škodu vo výške 3.000,00 €. Zároveň bol žalovaný 2/ zaviazaný na náhradu škody v tomto rozsahu voči žalovanému 1/, pričom takto priznaná náhrada škody by podľa neho spôsobovala bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného 1/, nakoľko tomuto v majetkovej sfére nič nebudlo, naopak v prípade plnenia zo strany žalovaného 2/ dôjde k pribudnutiu finančných prostriedkov na strane žalovaného 1/, pričom tieto finančné prostriedky pôvodne poskytol na bankový účet žalovaného 1/ (v dôsledku podvodu) veriteľ, nie žalovaný 1/. Na základe uvedeného, ako aj z dôvodu, že Zmluva o úvere nebola doposiaľ vyhlásená za neplatnú, žalobca považoval za dôvodné uplatniť si predmetný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči obom žalovaným.

1.2 Žalovaný 1/ vo vyjadrení k žalobe žiadal, aby súd konanie voči nemu zastavil, a to pre nedostatok pasívnej legitímácie, pretože sa bezdôvodne neobohatil na úkor ČSOB banky, a. s., o čom svedčí aj rozsudok v trestnom konaní sp. zn. 3T/21/2021. Ďalej uviedol, že sa stal obeťou zločinu podvodu. O pôžičke finančných prostriedkov poskytnutých ČSOB banke, a. s., ktoré na svoje účely minul žalovaný 2/, sa dozvedel až z výziev ČSOB banky, a. s., uviedol, že je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a poberateľom invalidného dôchodku. Nebolo teda možné, aby vyhovel výzve ČSOB banky, a. s., na zaplatenie finančných prostriedkov, ktoré nikdy nemal vo svojej dispozícii. Požičané finančné prostriedky preukázateľne nikdy nemal a nedisponoval s nimi. Pobyť žalovaného 2/ sa nepodarilo zistiť, preto bola žaloba s prílohami doručovaná žalovanému 2/ postupom podľa § 116 ods. 2. CSP. Žalovaný 2/ sa k žalobe nevyjadril.

1.3 Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 12C/15/2021 zo dňa 19. 10. 2021, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 360,00 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 360,00 € od 19. 10. 2021 až do zaplatenia, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu proti žalovanému 1/ zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.700,00 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.700,00 € od 01. 04. 2021 až do zaplatenia a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému 1/ proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 73,34 %. Žalobcovi proti žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V dôsledku odvolania podaného žalobcom Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 13Co/32/2022 zo dňa 30. 11. 2022 rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení krajský súd uviedol, že pokiaľ okresný súd ustálil, že Zmluva o úvere uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 1/ je neplatným právnym úkonom v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), bol povinný skúmať, či žalovaný 1/ na základe neplatnej Zmluvy o úvere získal od právneho predchodcu žalobcu finančné prostriedky a tým sa majetok žalovaného 1/ na úkor právneho predchodcu žalobcu neoprávnene zväčšil. V právomoci okresného súdu nebolo preskúmať, či právoplatný a vykonateľný exekučný titul - rozsudok Okresného súdu Veľký č. k. 3T/21/2020-114 zo dňa 15. 06. 2020 má všetky atribúty súdneho rozhodnutia a následne po vyslovení nesúhlasu s týmto rozhodnutím, ho okresný súd nemohol konvalidovať svojím rozhodnutím.

1.4 V ďalšom obsahu napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol stručný priebeh konania, argumentáciu strán sporu, vykonané dokazovanie a závery z neho vyplývajúce, zistený skutkový stav a na vec aplikoval ustanovenia § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 37 ods. 1, § 52

ods. 1 až 4, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1, § 11 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“)

1.5 Súd prvej inštancie skonštatoval, že v danom prípade je nesporné, že právoplatným a vykonateľným rozhodnutím Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 15. 06. 2020, č. k. 3T/21/2020-114 bolo preukázané, že žalovaný 2/ seba obohatil tým, že žalovaného 1/ uviedol do omylu v otázke vydania novej kreditnej karty, pričom mu dal podpísať aj Oznámenie o poskytnutí úveru k ČSOB Kreditnej karte s úverovým limitom 3.000,00 €, čím spáchal zločin podvodu, za čo bol aj odsúdený. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný 1/ nemal záujem o poskytnutie úveru, zmluvu podpisoval len s vedomím toho, že mu bude vydaná nová kreditná karta. Preto možno konštatovať, že Zmluva o úvere je neplatným právny úkonom v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a to pre nedostatok vôle žalovaného 1/ uzatvoriť takúto zmluvu.

1.6 Vzhľadom na skutočnosť, že medzi právny predchodcom žalobcu ČSOB, a. s. a žalovaným 1/ nedošlo k uzavretiu Zmluvy o úvere, a to s poukazom na absenciu vôle žalovaného 1/ uzavrieť takúto zmluvu, súd prvej inštancie preto predmetný nárok žalobcu posudzoval podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako bezdôvodné obohatenie. S kreditnou kartou vydanou k úverovému účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX na meno žalovaného 1/ disponoval počas celého obdobia, aj po zániku svojej funkcie výlučne žalovaný 2/. Tento za obdobie od 06/2014 do 03/2019 vyčerpával z úverového účtu celkovo sumu vo výške 12.406,59 €, pričom za uvedené obdobie boli súčasne vykonané úhrady vo výške 12.293,77 €. Keďže Zmluva o úvere je neplatná, možno konštatovať, že nebola dodržaná písomná forma spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 9 ods. 1 ZoSÚ, a preto bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ ZoSÚ. Žalobcovi tak vznikol nárok na vrátenie sumy, ktorá zodpovedá rozdielu medzi čerpanými a zaplatenými finančnými prostriedkami na úver, čo je v danom prípade suma 112,82 € (12.406,77 € - 12.293,77 €). Keďže bolo v spore preukázané, že žalovaný 2/ sa na úkor právneho predchodcu žalobcu bezdôvodne obohatil (teda čerpal finančné prostriedky bez právneho dôvodu v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka), súd prvej inštancie uložil žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi zvyšok dlžnej sumy vo výške 112,82 €. Vo zvyšnej časti súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú. Súd prvej inštancie žalobu proti žalovanému 1/ zamietol z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný 1/ z titulu neplatnej Zmluvy o úvere v skutočnosti neobdržal žiadnu finančnú čiastku, teda na jeho strane nedošlo k bezdôvodnému obohateniu na úrok právneho predchodcu žalobcu. S kartou k účtu disponoval výlučne žalovaný 2/, ktorý s ňou vykonával úhrady v obchodoch, resp. robil výbery z bankomatu.

1.7 Žalovaný 2/ bol v omeškaní so zaplatením dlžnej sumy, súd prvej inštancie preto priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo výške určenej v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., t.j. vo výške 5 % ročne zo sumy 112,82 € od 01. 04. 2021 (t. j. dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty na dobrovoľné plnenie v zmysle pokusu o zmier 12. 03. 2021, kde žalovaný 1/ a 2/ mali žalobcovi dlžnú sumu zaplatiť do 31. 03. 2021) až do zaplatenia. Vo zvyšnej časti požadovaného úroku z omeškania súd prvej inštancie žalobu zamietol ako nedôvodnú.

1.8 O náhrade trov konania strán sporu súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 a 2 CSP. Súd prvej inštancie žalobu voči žalovanému 1/ zamietol v celom rozsahu. Žalovaný 1/ mal tak plný úspech v spore, preto potom súd žalovanému 1/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe voči žalovanému 2/ len v časti pre zaplatenie sumy 112,82 €. V spore bol žalobca úspešný v rozsahu 3,76 % a žalovaný 2/ mal úspech v rozsahu 96,24 %. Žalovaný 2/ mal čistý úspech v spore 92,48 %. Z obsahu spisu však vyplývalo, že žalovanému 2/ nevznikli žiadne trovy, preto súd prvej inštancie žalovanému 2/ proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej odvolanie žalobca formálne v celom rozsahu, avšak z obsahu jeho odvolania vyplýva, že de facto podal odvolanie proti prvému, tretiemu, štvrtému a piatemu výroku rozsudku z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie podľa neho vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

2.1 Vo vzťahu žalovanému 1/ uviedol, že sa nestotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie ktorý uviedol, že vzhľadom na to, že nedošlo k uzavretiu Zmluvy o úvere, a to s poukazom na absenciu vôle žalovaného 1/ uzatvoriť takúto zmluvu skonštatoval, že nebola dodržaná písomná forma spotrebiteľskej zmluvy. Žalobca poukázal na to, že žalovaný 1/ Zmluvu o úvere podpísal, a teda mal vôľu takúto zmluvu uzatvoriť. V názve predmetnej zmluvy je hrubým písmom uvedené, že ide o poskytnutie úveru k ČSOB kreditnej karte a nemôže byť na ťarchu veriteľa skutočnosť, že žalovaný 1/ z nedbanlivosti prípadne v omyle poskytol údaje, doklady alebo kartu žalovanému 2/, ktorý následne poskytnuté finančné prostriedky vyčerpal. Tvrdil, že žalobca resp. jeho právny predchodca si pri uzatváraní zmluvného vzťahu splnili všetky povinnosti, ktoré bolo možné od nich spravodlivo požadovať, právny predchodca žalobcu nemal možnosť zabrániť čerpaniu úveru žalovaným 2/ nakoľko tento disponoval platobnou kartou spolu s jej zabezpečením (PIN kódom), a teda žalovaný 1/ mu svojou nedbanlivosťou umožnil, aby škodu spôsobil. Žalobca zastával názor, že zmluva bola platne uzatvorená a neexistujú dôvody pre posúdenie jej absolútnej neplatnosti. Podľa jeho názoru bolo právne irelevantné, kto poskytnuté peňažné prostriedky skutočne čerpal, nakoľko povinný na ich vrátenie je titulom zmluvne dohodnutých práv a povinností žalovaný 1/. Žalovaný 1/ podľa neho svojvoľne zanedbal náležitú starostlivosť a poskytol kartu žalovanému 2/, ktorý v mene žalovaného 1/ úver vyčerpal a spáchal tak trestný čin sprenevery. Táto skutočnosť však podľa názoru žalobcu má význam len ohľadom skutočnosti, že žalovaný 1/ bol oprávnený po uhradení zmluvného záväzku veriteľovi (žalobcovi) na uplatnenie si takto zaplatené sumy vo vzťahu k žalovanému 2/, nakoľko mu spôsobil uvedeným konaním škodu.

2.2 Vo vzťahu k žalovanému 2/ uviedol, že súd prvej inštancie ustálil, že Zmluva o úvere je neplatný úkon, ale následky tejto neplatnosti súd prvej inštancie posúdil spôsobom, ktorý je nepreskúmateľný. Ak súd prvej inštancie rozhodol, že Zmluva o úvere je neplatným právnym úkonom, zodpovedným subjektom z titulu bezdôvodného obohatenia je žalovaný 2/, ktorý mal byť zaviazaný na zaplatenie celej žalovanej sumy žalobcovi. Poukázal na to, že v trestnom konaní bolo preukázané, že vznikla škoda vo výške poskytnutého úveru (t.j. 3.000,00 €) a žalovaný 2/ bol podľa obsahu predmetného rozsudku vydaného v trestnom konaní povinný nahradiť žalovanému 1/ škodu v rozsahu poskytnutého úveru. Žalobca zastával názor, že je nepochybné, že žalovanému 2/ prijatím plnenia vzniklo bezdôvodné obohatenie, ktoré je v zmysle ustanovenie § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka povinný vydať žalobcovi. Namietal, že závery súdu prvej inštancie uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku sú navzájom protichodné, keď na základe vykonaných dôkazov Zmluvu o úvere posúdil ako neplatný právny úkon, ale zároveň na vec aplikoval ustanovenie § 9 ods. 1 a § 11 ods. 1 písm. a/ ZoSÚ, čím prejudikoval existenciu a platnosť zmluvy. Uviedol, že posúdenie nároku bezdôvodné obohatenie v zmysle ustanovení ZoSÚ je nesprávne. Tvrdil, že súd prvej inštancie je v konaní o náhradu škody viazaný výrokom trestného rozsudku. Poukázal na nález Ústavného súdu zo dňa 23. 11. 2011 sp. zn. I. US 269/2011, ktorý je postavený na rešpektovaní princípu právnej istoty v rámci viazanosti civilného súdu znakmi skutkovej podstaty trestného činu (kto je škodcom, ale aj výška škody). Opačný názor by bol podľa neho v rozpore s princípom právnej istoty, že poškodenému bola spôsobená minimálne takáto škoda.

2.3 Na základe uvedených skutočností sa žalovaný 2/ nestotožnil s napadnutým rozsudkom, ktorý považoval z hľadiska viacerých nedostatkov vyplývajúcich z odôvodnenia za zmatečný, nepreskúmateľný a nemajúci oporu v zákonných ustanoveniach. Na základe uvedeného žalobca navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že pokiaľ ustáli, že Zmluva o úvere je platný právny úkon, zaviazá povinnosťou uhradiť žalobcovi žalovanú sumu s príslušenstvom a nárokom na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu žalovaného 1/ a nárok voči žalovanému 2/ zamietne, alebo pokiaľ ustálil, že Zmluva o úvere je neplatný právny úkon, zaviazá povinnosťou uhradiť žalobcovi žalovanú sumu s príslušenstvom a nárokom na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu žalovaného 2/ a nárok voči žalovanému 1/ zamietne, resp. aby v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že je osobou, ktorá sa stala obeťou zločinu podvodu. O pôžičke finančných prostriedkov poskytnutých ČSOB banke, a. s., ktoré na svoje účely minul žalovaný 2/ sa dozvedel až z výziev ČSOB banky, a. s. Požičané finančné prostriedky preukázateľne nikdy nemal a nedisponoval s nimi. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil v celom rozsahu.

4. Žalovaný 2/ sa k odvolaniu nevyjadril.

5. Žalobca v odvolacej replike zotrval na podanom odvolaní.

6. Žalovaný 1/ ani žalovaný 2/ sa k odvolacej replike nevyjadrili.

7. V dôsledku odvolania podaného žalovaným proti rozsudku súdu prvej inštancie, Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v medziach daných § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Na základe podaného odvolania žalovanej tak v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 CSP a dôvodov podaného odvolania podľa § 380 CSP, po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval skutkový stav veci správne, so skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie dôkazy vykonané v konaní vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP a rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP, pričom odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má všetky náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP.

10. S prihliadnutím na rozsah odvolania žalobcu a odvolacie dôvody v ňom uvedené odvolaní odvolací súd konštatuje, že na základe preskúmania veci dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné, a preto mu nemožno vyhovieť. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Po preskúmaní veci nezistil odvolací súd žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok.

11. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd považuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny ako vo výrokovej časti, tak aj v časti odôvodnenia a zároveň v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovaným 1/ a 2/ zaplata istiny 3.000,00 € s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne zo sumy 3.000,00 € s príslušenstvom od 01.04.2021 až do zaplata a náhrady trov konania s tým, že splnením povinnosti plenia žalovaného 1/ v rozsahu tohto plenia zaniká povinnosť plenia žalovaného 2/ a splnením povinnosti plenia žalovaného 2/ zaniká v rozsahu tohto plenia povinnosť plenia žalovaného 1/. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom žalobu voči žalovanému 1/ zamietol a žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 112,82 € s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 112,82 € od 01. 04. 2021 až do zaplata, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

14. Žalobca v podanom odvolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a nie je riadne a dostatočne odôvodnené, čím mu súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Vo vzťahu k žalovanému 1/ žalobca v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ktorý Zmluvu o úvere posúdil pre nedostatok vôle žalovaného 1/ uzatvoriť takúto zmluvu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako neplatnú.

15.1 Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

15.2 Občiansky zákonník vychádza z chápania právneho úkonu ako prejavu vôle smerujúceho najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Podstatu právneho úkonu tvorí prejav vôle. Danosť vôle je základným predpokladom každého právneho správania, tvorí podstatnú, neopomenuteľnú a ničím nenahraditeľnú náležitosť každého právneho úkonu. Bez vôle nemožno vôbec uvažovať o tom, že daný úkon konajúceho je právnym úkonom. Aj keď je vôľa psychický vzťah konajúceho človeka k zamýšľanému následku tohto konania, existencia vôle sa musí skúmať vždy konkrétne, pričom východiskom sú objektívne okolnosti, za ktorých došlo k prejavu vôle.

15.3 Ťažiskom pre posúdenie, či ide o právny úkon, je teda prejav vôle, pričom musí jestvovať jednota vôle a jej prejavu. Tieto dve zložky sa musia vyskytovať v konkrétnom prípade súčasne. Skúmanie platnosti prejavu vôle je predpokladom pre záver o platnosti právneho úkonu. Ak prejav vôle nespĺňa predpísané náležitosti, právny úkon nemôže byť platný. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalovaný 1/ nemal záujem uzatvoriť Zmluvu o úvere a k jej uzatvoreniu došlo v dôsledku zločinu podvodu žalovaného 2/, ktorý žalovaného 1/ úmyselne uviedol ohľadom podpisovaných listín do omylu, využívajúc pri tom jeho odkázanosť a dôveru.

15.4 Odvolací súd sa, vzhľadom na absenciu vôle žalovaného 1/ uzatvoriť takúto zmluvu, vyplývajúcu z podvodného konania žalovaného 2/, stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý v odôvodnení napadnutého rozsudku dospel k záveru, že Zmluva o úvere je neplatným právnym úkonom. Neplatnosť právneho úkonu vyjadrená v § 37 Občianskeho zákonníka je neplatnosťou absolútnou, pôsobiacou priamo zo zákona (ex lege), a to od počiatku (ex tunc), bez ohľadu na to, či sa tejto neplatnosti niekto dovoľal. Z absolútne neplatného právneho úkonu právne účinky, t.j. subjektívne občianske práva a občianskoprávne povinnosti nevzniknú.

15.5 Z neplatnej zmluvy je každý z účastníkov povinný v zmysle § 257 Občianskeho zákonníka vrátiť druhému všetko, čo na základe nej dostal. Avšak, vzhľadom na osobitosti daného prípadu vyplývajúce z vykonaného dokazovania, spočívajúce v trestnoprávnom konaní žalovaného 2/, ktorý ako asistent dlhodobo ťažko zdravotne postihnutého žalovaného 1/ prostredníctvom jeho kreditnej karty, ku ktorej mal aj s PIN kódom výlučný prístup, uskutočňoval všetky výbery ako aj platby z úveru poskytnutého právnym predchodcom žalobcu, pričom takto získané finančné prostriedky žalovaný 2/ použil pre vlastnú potrebu, žalovaný 1/ o tom nemal vedomosť a z úverového účtu žiadnu sumu nevybral, možno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, ku ktorému dospel v odôvodnení napadnutého rozsudku, že to bol práve žalovaný 2/, ktorý bez právneho dôvodu prostredníctvom kreditnej karty čerpal finančné prostriedky od právneho predchodcu žalobcu a tým sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Keďže sa majetok žalovaného 1/ na úkor právneho predchodcu žalobcu neoprávnene nezväčšil, a preto sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že na strane žalovaného 1/ nedošlo k bezdôvodnému obohateniu.

16. Vo vzťahu k žalovanému 2/ žalobca v odvolaní taktiež namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie a nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia.

16.1 Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

16.2 Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

16.3 Primárnou funkciou inštitútu bezdôvodného obohatenia je náprava nespravodlivej majetkovej nerovnováhy vzniknutej z titulu absencie relevantného právneho dôvodu. Pre záver o dôvodnosti nároku uplatňovaného žalobcom voči žalovanému 2/ titulom bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu bolo treba, aby žalobca preukázal, že medzi ním a žalovaným právnym vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikol, t. j. aby preukázal, že žalovaný 2/ (v konkrétnej výške) bezdôvodné obohatenie získal, že mu (v konkrétnej výške) vznikla majetková ujma, ako aj príčinnú súvislosť medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy.

16.4 Možno súhlasiť s odvolacou námietkou žalobcu, v ktorej namietal, že posúdenie Zmluvy o úvere podľa ustanovení ZoSÚ bolo v danom prípade nadbytočné a aplikácia uvedeného predpisu bola zmätočná, no uvedená skutočnosť nemala vplyv na správnosť záveru, ku ktorému sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dopracoval. Možno konštatovať, že takýmto konaním súdu prvej inštancie nedošlo k takému závažnému porušeniu práv žalobcu, ktoré by bolo možné považovať za porušenie práva na spravodlivý proces.

16.5 Po oboznámení sa s napadnutým rozsudkom odvolací súd môže skonštatovať, že súd prvej inštancie v konaní postupoval v súlade so záväzným právnym názorom vysloveným Krajským súdom v Banskej Bystrici v uznesení sp. zn. 13Co/32/2022 zo dňa 30. 11. 2022, v zmysle ktorého v prípade, že Zmluva o úvere uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 1/ je neplatná, žalobcovi vznikol eventuálny nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia jedine vo výške istiny, o ktorú sa ten-ktorý žalovaný obohatil vypočítanú ako rozdiel medzi vyčerpanou sumou prostredníctvom kreditnej karty a sumou, ktorú doposiaľ ten-ktorý žalovaný žalobcovi zaplatil, pričom odvolací súd podotkol, že na základe neplatnej Zmluvy o úvere žalobcovi nevznikol nárok na poplatky, úroky, úroky z omeškania, ktoré boli obsahom Zmluvy o úvere s odkazom na ZoSÚ.

16.6 Žalobca si v konaní uplatňoval majetkový prospech vo výške poskytnutého úveru v sume 3.000,00 €, ktorý mala predstavovať časť neuhradenej istiny úveru, pričom pri výpočte uvedenej sumy vychádzal z výpočtu, v rámci ktorého zo sumy kreditných operácií k úveru (úhrad) vo výške 12.293,77 € započítal na úroky sumu 2.764,18 €, na poplatky sumu 22,06 € a na istinu len sumu 9 135,82 €. S takýmto výpočtom výšky vzniknutého bezdôvodného obohatenia sa nestotožnil, a to z dôvodu, že k bezdôvodnému obohateniu došlo v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu, a preto pri určení rozsahu bezdôvodného obohatenia a následného stanovenia výšky peňažnej náhrady nemožno vychádzať z výšky dohodnutého plnenia v zmysle Zmluvy o úvere.

16.7 Podstatou bezdôvodného obohatenia je zákonom stanovená povinnosť toho, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, toto obohatenie vydať tomu, na koho úkor bol predmet bezdôvodného obohatenia získaný. Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. To znamená, že má dôjsť k navráteniu do predošlého stavu a musí sa vrátiť nielen všetko čo bolo prijaté, t.j. majetkový prospech o ktorý sa zvýšil majetkový stav žalovaného 2/, ale aj majetkový prospech o ktorý sa majetok žalovaného 2/ neznížil, hoci by sa tak za bežných okolností stalo, t.j. aj čiastka, ktorá by zodpovedala odmene obvykle poskytovanej za obdobné poskytnutie finančných prostriedkov v danom mieste a čase.

16.8 Pri určení rozsahu bezdôvodného obohatenia, ktoré mal žalovaný 2/ vydať žalobcovi bolo preto potrebné zohľadniť výšku žalovaným 2/ získaného majetkového prospechu (rozdiel medzi žalovaným 2/ z úveru ku kreditnej karte čerpaných finančných prostriedkov a na splatenie tohto úveru vložených finančných prostriedkov). Do bezdôvodného obohatenia možno započítať aj výšku majetkového prospechu, o ktorý sa majetok žalovaného 2/ v súvislosti s využívaním finančných prostriedkov právneho predchodcu žalobcu neznížil (t.j. sumu v danom mieste a čase obvykle vynakladaných nákladov spojených s užívaním cudzích finančných prostriedkov), no žalobca vo vzťahu k uvedenej zložke bezdôvodného obohatenia neprodukoval žiadne skutkové tvrdenia ani dôkazné prostriedky. Žalobca teda rozsah bezdôvodného obohatenia presahujúci majetkový prospech o ktorý sa majetok žalovaného 2/ neznížil v konaní netvrdil ani nepreukazoval.

16.9 Vzhľadom uvedené potom možno skonštatovať, že rozsah (výška) bezdôvodného obohatenia žalovaného 2/ zodpovedá súdom prvej inštancie ustálenej sume 112,82 €, vypočítanej ako rozdiel sumy finančných prostriedkov z úveru čerpaných žalovaným 2/ vo výške 12.406,77 € a sumy finančných prostriedkov na úver uhradených vo výške 12.293,77 €. Ako vecne správny a súladný so zákonom odvolací súd posúdil aj spôsob určenia úroku z omeškania, ktorého povinnosť zaplataenia žalobcovi súd prvej inštancie uložil žalovanému 2/, a to v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na dobrovoľné plnenie, t.j. vo výške 5 % ročne zo sumy 112,82 € od 01.04.2021 až do zaplataenia a vo zvyšnej časti požadovaného úroku z omeškania žalobu zamietol.

17. Odvolací súd poukazujúc už na vyššie uvedené dôvody odvolacie námietky žalovaného nepovažoval za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v jeho meritórnych výrokoch potvrdil ako vecne správny.

18. Ako výroky závislé odvolací súd preskúmal i výroky rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd žalovanému 1/ proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (IV. výrok) a žalovanému 2/ proti žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania (V. výrok). V nadväznosti na vecnú správnosť odvolaním napadnutých meritórnych výrokov rozsudku súdu prvej inštancie sú potom vecne správne aj závislé výroky, ktorými súd prvej inštancie v súlade so zásadou úspechu v spore vyplývajúcou z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP rozhodol o trovách prvoinštančného konania. Súd prvej inštancie tak i o trovách prvoinštančného konania rozhodol podľa správnych ustanovení CSP a tieto správne aplikoval.

19. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaním žalobcu tento nebol úspešný ani sčasti, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho odvolaní napadnutej časti z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalovaným, pričom žalovaný 1/ sa k odvolaniu žalobcu i vyjadroval. V súvislosti s odvolacím konaním tak žalovanému 1/ trovy preukázateľne vznikli. S poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP odvolací súd uložil žalobcovi, ako procesne neúspešnej strane sporu v odvolacom konaní, povinnosť nahradiť žalovanému 1/ trovy vzniknuté v súvislosti s odvolacím konaním v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške trov. Žalovaný 2/ bol v odvolacom konaní nečinný, v súvislosti s ním mu celkom zjavne žiadne trovy nevznikli, a preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

20. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).